

Filip Wyszyński

Aplikant Radcowski OIRP w Warszawie

ORCID: 0000-0002-0792-5730

**ZDOLNOŚĆ APORTOWA W UJĘCIU KOMPARATYSTYCZNYM.
POLSKIE, DUŃSKIE, FRANCUSKIE I NIEMIECKIE
PRAWO SPÓŁEK A POZYCJA PRAWNA APORTU****Wprowadzenie**

Zasadne wydaje się, aby punktem wyjścia dla wszelkich rozważań w obrębie spółek handlowych, w tym rozważań o istocie zdolności aportowej, było przywołanie art. 3 k.s.h.¹, który stanowi, iż przez umowę spółki handlowej wspólnicy albo akcjonariusze zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu przez wniesienie wkładów oraz jeżeli umowa albo statut spółki tak stanowi, przez współdziałanie w inny określony sposób.

Już *prima facie* widać, że przeznaczenie spółki handlowej, jakim jest „dążenie do osiągnięcia wspólnego celu”, realizuje się przede wszystkim poprzez wniesienie wkładów, bowiem każdy rodzaj współdziałania o innym charakterze jest przejawem dobrowolności stron², jednak współdziałanie innego rodzaju musi być określone w umowie lub statucie spółki. Wniesienie wkładów stanowi zatem na mocy art. 3 k.s.h. *essentialia negotii*³ dla zawiazania

¹ Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. 2000, nr 94, poz. 1037), dalej: k.s.h.

² Przejaw tejże dobrowolności wpisuje się w ogólną cywilistyczną zasadę swobody umów wynikającą z ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. 1964, nr 16, poz. 93), dalej k.c. Artykuł 353¹ stanowi: „Strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego”. Warto w tym miejscu podkreślić *eo ipso*, że prawo handlowe jest częścią prawa prywatnego i znajduje swoje korzenie w prawie cywilnym.

³ Tak m.in. A. Szajkowski, *Umowa spółki handlowej*, „Studia Prawnicze” 2001, nr 3–4, s. 322; A. Szajkowski, M. Tarska [w:] *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, t. I, red. S. Sołtysiński, Warszawa 2012, s. 59; M. Minas, *Aport w spółce kapitałowej*, Gdańsk 2005, s. 7; A. Kidyba, *Handlowe spółki osobowe*, Warszawa 2013, s. 106; J.A. Strzępka, E. Zielińska [w:] *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. J.A. Strzępka, Warszawa 2013, s. 19; S. Włodzka [w:] *System Prawa*

i zarejestrowania spółki handlowej⁴. Innymi słowy, w polskim porządku prawnym nie istnieje możliwość zawiązania spółki bezwkładowej czy choćby częściowo bezwkładowej⁵.

Na wstępie rozważań należy zatem dla porządku opracowania zwięźle stwierdzić elementarne fakty, tj. że polski k.s.h. dla ważności zawiązania spółki przewiduje konieczność wniesienia wkładu, a rzeczony wkład może mieć charakter pieniężny lub niepieniężny (aport). O ile wkład pieniężny jest stosunkowo łatwo określić, o tyle definiowanie wkładu niepieniężnego jest problematyczne, a brak jego definicji legalnej prowadzi do rozbieżności w orzecznictwie i doktrynie. Wiązkę cech przesądzających o tym, czy dane dobro stanowić może wkład niepieniężny (aport), należy określać jako „zdolność aportową”.

Ukształtowanie owych cech różni się jednak w ustawodawstwach poszczególnych państw. W niniejszym artykule pragnę przeanalizować problematykę zdolności aportowej w odniesieniu do prawa polskiego, duńskiego, francuskiego i niemieckiego, próbując uchwycić właściwości charakterystyczne dla wyżej wskazanych ustawodawstw. Dzięki przytoczeniu regulacji w państwach obcych można wysnuć ewentualne wnioski *de lege ferenda*, a także spostrzec nieco odmienne kierunki uregulowań w zakresie zdolności aportowej.

Handlowego, t. II: *Prawo spółek handlowych*, red. S. Włodyka, Warszawa 2012, s. 151. Za: I. Jarosz, *Obowiązek wniesienia wkładu w spółkach osobowych. Uwagi krytyczne*, „Studenckie Prace Prawnicze, Administratywistyczne i Ekonomiczne” 2018, nr 25, s. 59–60.

⁴ Trudno zresztą byłoby sobie wyobrazić działanie spółki handlowej bez jakichkolwiek dóbr mających odbicie w jej kapitale, biorąc pod uwagę fakt, że spółka jawna „prowadzi przedsiębiorstwo pod własną firmą” (art. 22 k.s.h.), spółka partnerska jest „utworzona przez wspólników (partnerów) w celu wykonywania wolnego zawodu” (art. 86 k.s.h.), spółka komandytowa ma na celu „prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą” (art. 102 k.s.h.), spółka komandytowo-akcyjna także ma na celu „prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą” (art. 125 k.s.h.), natomiast jeżeli chodzi o spółki kapitałowe – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością może być utworzona „w każdym celu prawnie dopuszczalnym, chyba że ustawa stanowi inaczej” (art. 151 § 1 k.s.h.), natomiast „statut spółki akcyjnej powinien określać przedmiot działalności spółki” (304 § 1 pkt 2 k.s.h.). Widać zatem wyraźnie, że spółki handlowe ukonstytuowane zostały dla prowadzenia działalności (gospodarczej lub o innym charakterze). Komunikatywne jest zatem *ratio legis* w kontekście majątku, który powinny posiadać spółki, a który to oprócz tego, że pozwala na faktyczne działanie w obrocie, ponadto pełni kluczową rolę w kwestii odpowiedzialności za długi. Przy czym majątek spółki, z którego mogą zaspokoić się wierzyciele, stanowi nie tylko atrybut „prowierzycielski”, ale w równym stopniu „prowspólniczy”, bowiem na mocy zasady subsydiarności spółka jest odpowiedzialna przed jej wspólnikami, tworząc poprzez swoją konstrukcję parasol ochronny. Jedną kwestią jest jednak istnienie odzwierciedlenia w kapitale współdziałania na korzyść spółki, a czym innym zasadność obecnych uregulowań na gruncie k.s.h.

⁵ Zob. np. wyrok WSA w Szczecinie z dnia 10 sierpnia 2016 r., sygn. I SA/Sz 493/16. I tamże o spółce jawnej: „Według obowiązujących przepisów k.s.h. uczestnictwo w spółce jawnej wiąże się z zawarciem umowy spółki oraz wniesieniem zadeklarowanego w niej wkładu, co oznacza, że powstanie spółki bezwkładowej nie jest obecnie możliwe. Umowa spółki powinna określać wartość wnoszonego do niej wkładu, bez względu na to czy wkład ten ma charakter pieniężny, czy też niepieniężny. Wkład ten stanowi podstawę do obliczenia przysługującego wspólnikowi udziału kapitałowego”.

Zdolność aportowa w prawie polskim

Jak odnotowuje A. Pacek, „zdolność aportowa to właściwość wyróżniająca określone przedmioty majątkowe (rzeczy lub prawa) w ten sposób, iż mogą one zostać wniesione do spółki jako wkład niepieniężny”⁶. Podobnie A. Szumański, który zaznacza, że pod pojęciem zdolności aportowej należy rozumieć cechy, które łącznie winno spełniać dane prawo majątkowe, aby mogło stanowić przedmiot wkładu niepieniężnego (aportu) do spółki kapitałowej⁷.

Niekiedy dla wyklarowania pojęcia aportu przeciwstawia się go wkładowi pieniężnemu. Wedle tej koncepcji wszystko, co nie jest wkładem pieniężnym, a posiada zdolność aportową, jest *a contrario* wkładem niepieniężnym (aportem). Taki tok rozumowania pojawia się również w piśmiennictwie obcojęzycznym. Na przykład doktryna niemiecka w wypracowała dwie ścieżki myślenia⁸. Pierwsza linia rozumowania polega na określeniu, że wkładem rzeczowym jest każdy wkład, który nie jest wniesiony przez zapłatę sumy nominalnej. Natomiast drugi sposób myślenia zasadza się właśnie na definicji negatywnej poprzez określenie wkładu rzeczowego jako wkładu, który nie jest wkładem gotówkowym. Definicja negatywna poddawana jest jednak krytyce ze względu na swoją niejasność i sprowadzenie właściwego problemu do kwestii oznaczenia tego, co jest przeciwieństwem pieniądza (niem. *Gegenstand*)⁹.

Podkreśla się, że przed wejściem w życie k.s.h. w 2001 r.¹⁰ uzasadnione były poglądy dopuszczające powstanie spółki bezwkładowej, a przynajmniej powstanie spółki, do której część wspólników mogłaby przystąpić, nie wnosząc wkładów¹¹. Obecnie jest to niemożliwe, jako że wniesienia wkładu do wszystkich spółek handlowych wprost wymaga art. 3 k.s.h.¹² Nie znaczy to jednak, że spółka nie może istnieć przez pewien czas bez wkładu – wkład może być umówiony, ale jeszcze niewniesiony¹³.

⁶ A. Pacek, *Przedmiot aportów wnoszonych na pokrycie kapitału akcyjnego*, Kraków 1998, s. 35.

⁷ A. Szumański, *Wkłady niepieniężne do spółek kapitałowych*, Warszawa 1997, s. 57.

⁸ N. Polley, § 27. *Sacheinlagen. Sachübernahmen; Rückzahlung von Einlagen* [w:] *Aktienrecht und Kapitalmarktrecht*, red. T. Heidel, Baden-Baden 2014, s. 7, https://www.luther-lawfirm.com/uploads/tx_fwluther/AktG_027_Polley_Nomos_01.pdf (12.10.2020): „Nach der Klammerdefinition des Abs. 1 S. 1 ist Sacheinlage jede Einlage, die nicht durch Einzahlung des Ausgabebeitrages, dh des Nennbeitrages oder des höheren Ausgabebeitrages zu erbringen ist. Die Zweite Richtlinie spricht ebenfalls im Sinne einer Negativdefinition von «Einlagen, die nicht Bareinlagen sind»”.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ Art. 633 k.s.h.: „Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2001 r.”.

¹¹ J. Szwaia, *Nowy kodeks spółek handlowych (cz. I)*, „Prawo Spółek” 2001, nr 1, s. 10 i n., za: A.W. Wiśniewski, *Niektóre problemy nowej regulacji prawnej handlowych spółek osobowych*, „Palestra” 2001, nr 11–12, <http://palestra.pl/old/index.php?go=artykul&id=532> (1.04.2019).

¹² W. Wollgarten, *Opodatkowanie spółek osobowych. Problemy podatkowe i bilansowe na przykładzie spółki komandytowej*, Warszawa 2013, s. 54.

¹³ A. Walaszek-Pyziół, W. Pyziół, *Kilka refleksji na temat problematyki wkładów do spółki jawnej*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Przegląd Prawa i Administracji” 2018, t. CXIV, nr 3833, s. 666.

Kryteria zdolności aportowej w prawie polskim

Jako elementarne kryteria zdolności aportowej A. Kidyba wyróżnia możliwość określenia wartości majątkowej prawa, możliwość wyceny i umieszczenia w bilansie, zbywalność prawa oraz możliwość ustanowienia prawa¹⁴. Przy czym chodzi o łączne spełnienie czterech przesłanek¹⁵. Oprócz tego Kidyba wskazuje również, że ze względu na wymienione w art. 14 § 1 k.s.h. negatywne kryteria uznania za aport jedną z istotniejszych przesłanek powinna być zdolność poddania egzekucji¹⁶.

K. Kopaczyńska-Pieczniak akcentuje, że zdolność aportowa nie ma charakteru abstrakcyjnego i ogólnego, ale raczej kazuistyczny i konkretny¹⁷. Chcąc jednak wysnuć pewne kryteria, którymi należałoby się kierować, oceniając dane dobro prawne, w uchwytym przypadku można dopasować do niego założenia sformułowane przez doktrynę i orzecznictwo *in abstracto* i *in genere*. Większość z tych założeń została wypracowana jeszcze pod rządami k.h.¹⁸ Jako istotne kryterium została wskazana możliwość przysługiwania danego prawa spółce¹⁹.

Idąc dalej, autorka zwraca uwagę na istotność przydatności wkładu do działalności spółki. Zasada przydatności wkładu dla spółki została wyprowadzona z art. 3 k.s.h. Biorąc pod uwagę zasadę zawartą w art. 3 k.s.h. – zobowiązującą wspólnika do dążenia do osiągnięcia wspólnego celu – „przydatność” wkładu wydaje się stanowić emanację tej zasady. Zwraca się jednak uwagę, że kwestia przydatności powinna być ujmowana szeroko, tj. należy mieć na uwadze nie tylko możliwość funkcjonowania wkładu w spółce i profit z jej używania i korzystania, ale ponadto szansę rozporządzenia nim i wniesienia w jego miejsce substytutu majątkowego²⁰.

Nadto K. Kopaczyńska-Pieczniak kryterium zdolności aportowej przydaje założeniu wartości ekonomicznej. Dane dobro musi odznaczać się pewną wartością ekonomiczną, co w przypadku jego wniesienia skutkuje zwiększeniem aktywów bądź zmniejszeniem pasywów²¹. Dalej zaproponowana zostaje zdolność bilansowa korespondująca z zasadą podwójnego księgowania, a także zbywalność prawa jako zasada wyprowadzona *a contrario* z art. 14 § 1 k.s.h.²² Nie chodzi tutaj jednak wyłącznie o możliwość zbycia, ale również ewentualne inne rozporządzenie prawem.

¹⁴ A. Kidyba, *Prawo handlowe*, Warszawa 2016, s. 368.

¹⁵ *Ibidem*, s. 369.

¹⁶ A. Kidyba, *Kodeks spółek handlowych*, t. I: *Komentarz do art. 1–300*, Warszawa 2019, s. 724–725.

¹⁷ K. Kopaczyńska-Pieczniak, *Zdolność aportowa wkładów niepieniężnych w spółkach kapitałowych* [w:] *Wkłady niepieniężne do spółek handlowych*, red. U. Promińska, Warszawa 2017, s. 88.

¹⁸ Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. – Kodeks handlowy (Dz.U. 1934, nr 57, poz. 502), dalej: k.h. Obowiązywał do 31 grudnia 2000 r.

¹⁹ K. Kopaczyńska-Pieczniak, *Zdolność aportowa...*, s. 89.

²⁰ *Ibidem*, s. 89–90.

²¹ *Ibidem*, s. 90.

²² Art. 14 § 1 k.s.h.: „Przedmiotem wkładu do spółki kapitałowej nie może być prawo niezbywalne lub świadczenie pracy bądź usług”.

Jako wymagane i stosowalne kryterium zdolności aportowej wyodrębniona została też zasada *nemo plus iuris*²³, przesłanka zdolności poddania przedmiotu wkładu egzekucji, możliwość wejścia do masy upadłościowej oraz faktycznej dostępności dla spółki²⁴. K. Kopaczyńska-Pieczniak za A. Opalskim²⁵ przywołuje aktualności, realności i pewności przedmiotu wkładu oraz za dorobkiem doktryny niemieckiej przytacza pojęcie *bewertungsfähig*, osadzając je w ramach zasady ekwiwalentności (równowartości) funkcjonalnej wkładów pieniężnych i aportów²⁶.

J. Modrzejewski i C. Wiśniewski jako wymagania dla zdolności aportowej przytaczają konieczność bycia przedmiotem majątkowym aportu, możliwość określenia wartości ekonomicznej, zbywalność, zdolność bilansową, efektywność i pewność²⁷. Przy czym kwalifikacja dobra do kategorii praw majątkowych powinna się odbywać *in abstracto*, natomiast wartość ekonomiczna aportu – *in concreto*²⁸. Wskazana zostaje również użyteczność dla spółki, chociaż spółka nie ma obowiązku skorzystania z danego dobra²⁹.

A. Szumański, dążąc do możliwie uniwersalnego wyklarowania pojęcia zdolności aportowej, proponuje kilka kryteriów, jakimi należy się posługiwać przy ocenie aportu³⁰. Kryteria te zostały podzielone na pozytywne i negatywne³¹. Należy jednak zaznaczyć, że owa systematyka zakłada rozłączność, tj. osobno należy rozważać kryteria pozytywne, a osobno negatywne³². Dopiero bowiem w finalnej ocenie zdolności aportowej danego dobra kryteria te podlegają łącznej analizie³³.

Do kryteriów pozytywnych, decydujących o wstępnej możliwości uznania dobra prawnego za aport, należy zaliczyć zdaniem Szumańskiego cztery właściwości³⁴: 1) możliwość oznaczenia, wycenienia i umieszczenia wkładu w bilansie spółki; 2) możliwość zadysponowania prawem poprzez jego zbycie lub ustanowienie³⁵; 3) przydatność i faktyczna dostępność wkładu dla spółki; 4) ewentualność wejścia wkładu do masy upadłościowej lub likwidacyjnej.

²³ F. Longchamps de Brier, *Z uwag do metodologii nauki prawa prywatnego: powoływanie lacińskich reguł i maksym na przykładzie nemo plus iuris*, „Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa” 2014, nr 7(1), s. 39–57.

²⁴ K. Kopaczyńska-Pieczniak, *Zdolność aportowa...*, s. 90.

²⁵ A. Opalski [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. XVIII B: *Prawo spółek kapitalowych*, red. S. Sołtyśński, Warszawa 2010, s. 104, za: K. Kopaczyńska-Pieczniak, *Zdolność aportowa...*

²⁶ *Ibidem*, s. 93.

²⁷ J. Modrzejewski, C. Wiśniewski, *Wkłady na pokrycie kapitału zakładowego* [w:] *Prawo handlowe*, red. J. Okolski, M. Modrzejewska, Warszawa 2012, s. 224.

²⁸ *Ibidem*, s. 225.

²⁹ *Ibidem*, s. 226.

³⁰ A. Szumański, *Wkłady niepieniężne...*, Warszawa 1997, s. 95.

³¹ *Ibidem*.

³² *Ibidem*.

³³ *Ibidem*.

³⁴ *Ibidem*.

³⁵ W zależności od tego, czy chodzi o wniesienie translatywne, czy konstytutywne.

Ad 1. Kryterium pierwsze zostało opisane przez Szumańskiego jako trójelementowe³⁶. Można powiedzieć, że chodzi zarówno o możliwość poznaowania wkładu niepieniężnego, jak i przyporządkowanie mu określonej wartości majątkowej, a także możliwości wprowadzenia wkładu w charakterze aktywu do bilansu spółki, co określa się w literaturze mianem „zdolności bilansowej”³⁷.

Ad 2. Pod stwierdzeniem, że przedmiotem wkładu może być jedynie dobro, co do którego wspólnik posiada prawo do dysponowania nim, należy rozumieć dwie rzeczy³⁸. Należy rozumieć zarówno fakt, że dobro to musi spełniać kryterium ogólnej możliwości bycia dopuszczonym do udziału w obrocie – trudno bowiem założyć, że dobro miałoby nie spełniać przesłanki dopuszczalności do obrotu, a mogłoby spełniać przesłankę zdolności wkładowej, skoro kapitalizowanie spółki jest częścią działania ekonomicznego. Można zatem zastosować rozumowanie *a fortiori*. Ponadto warto zaznaczyć, że wspólnik, wnosząc dane dobro do spółki tytułem aportu, nie tylko powinien dysponować nim *de facto*, ale także, a może przede wszystkim powinien posiadać do niego niebudzący wątpliwości tytuł prawny zgodnie z zasadą *nemo plus iuris*³⁹.

Ad 3. Kwestia przydatności i faktycznej dostępności wkładu do spółki powinna być rozważana przede wszystkim w kontekście ekonomicznym⁴⁰. Chodzi o wykreowanie możliwości podjęcia i prowadzenia działalności gospodar-

³⁶ A. Szumański, *Wkłady niepieniężne...*, s. 96.

³⁷ Pojęcie „zdolność bilansowa” związane jest z przepisami pomieszczonymi w rozdziale 4 „Wycena aktywów i pasywów oraz ustalenie wyniku finansowego” ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. 1994, nr 121, poz. 59), tj. art. 28–44, i powinno być analizowane przy uwzględnieniu tychże. Więcej: m.in. E. Walińska, *Ustawa o rachunkowości. Komentarz*, Warszawa 2018. Aport spełnia warunki ujęcia w bilansie, gdy jest kontrolowany przez spółkę i ma wiarygodnie określoną wartość oraz spowoduje w przyszłości wpływ do spółki korzyści ekonomicznych. Tak: D. Krzywdą, *Wkłady niepieniężne w ujęciu bilansowym i podatkowym*, Warszawa 2011, s. 49, za: J. Chluska, B. Czuba-Kulisińska, *Bilansowe i podatkowe aspekty wniesienia aportu do spółki kapitałowej*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” 2017, nr 484, s. 42–43. J. Chluska i B. Czuba-Kulisińska słusznie zwracają uwagę na znaczenie „zdolności bilansowej” w kontekście zapobiegania naruszeniom prawa: „Obejmowanie udziałów w spółkach w drodze aportów rodzi ryzyko nieprawidłowości, błędów czy wręcz manipulacji. Jako przykład takich nieprawidłowych działań można przytoczyć rozpoznawane przez służby skarbowe przypadki wykorzystywania transakcji dokonywanych na majątku przedsiębiorstwa do agresywnej optymalizacji podatkowej w zakresie podatku dochodowego”. *Ibidem*, s. 44.

³⁸ A. Szumański, *Wkłady niepieniężne...*, s. 98.

³⁹ Zasada, nazywana skrótowo *nemo plus iuris* pochodzi z prawa rzymskiego. Wypowiadał się o niej m.in. SN. Zob. np. uchwała SN z dnia 30 marca 1992 r., sygn. III CZP 18/92, OSNC 1992, nr 9, poz. 144: „Jest niewątpliwe, że w polskim ustawodawstwie cywilnym obowiązuje, aczkolwiek tylko w formie niepisanej, ogólna zasada, że nikt nie może przenieść na inną osobę więcej praw aniżeli jemu przysługuje, a to w myśl rzymskiej paremii: *nemo plus iuris in alium transferre potest, quam ipse habet*. W wypadku przeniesienia własności oznacza ona, że własność może skutecznie przenieść na nabywcę tylko właściciel”.

⁴⁰ A. Szumański, *Wkłady niepieniężne...*, s. 100.

czej przez spółkę, a także zabezpieczenie wspólników i wierzycieli na wypadek długów⁴¹.

Ad 4. Zdolność wejścia wkładu do masy upadłościowej lub likwidacyjnej koresponduje z funkcją gwarancyjną kapitału zakładowego spółki⁴². Nie można jednak zapominać, że zdolność upadłościowa wkładu niepieniężnego powinna być traktowana raczej jako przesłanka subsydiarna. W przeciwnym wypadku istniałoby ryzyko odmówienia zdolności aportowej dobrom prawnym, które powinny ją posiadać ze względu na celowość istnienia w obrocie, jak np. wiadomości i doświadczenia o charakterze technicznym wykorzystywane w produkcji (*know-how*)⁴³. Z drugiej strony powstaje ryzyko dla kontrahentów spółki, której wkłady są w większości trudne do oceny w kontekście zdolności upadłościowej lub likwidacyjnej, szczególnie w początkowym okresie istnienia spółki, gdy jej sytuacja ekonomiczna i wartość rynkowa nie jest jeszcze ustabilizowana.

Natomiast jako kryteria negatywne zdolności aportowej wymienione zostały trzy atrybuty dobra prawnego⁴⁴: niemożliwość określenia wkładu wspólnika jako świadczenia z zakresu pieniężnego, niemożliwość zaliczenia wkładu jako usług świadczonych przy zakładaniu spółki⁴⁵, a także brak zdolności zakwalifikowania wkładu jako długu (pasywa) spółki.

Przy czym o ile kryterium niemożliwości zaliczenia aportu do wkładu pieniężnego wydaje się wstępnie wyjaśnione, to dwa pozostałe kryteria negatywne należy opatrzyć słowem komentarza.

Otóż mając na uwadze „prowizję grynderską”, trzeba pamiętać, że przy spółce komandytowej w art. 107 § 2 k.s.h. wprost wyrażony został zakaz zakwalifikowania jako wkładu „wynagrodzenia za usługi świadczone przy powstaniu spółki”⁴⁶.

⁴¹ Zob. C. Żuławska, *Aporty w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością. Przedmiot i wycena*, „Przegląd Sądowy” 1993, nr 7–8, s. 12. Także: A.W. Wiśniewski, *Prawo o spółkach, podręcznik praktyczny. Spółka akcyjna*, t. III, Warszawa 1993, s. 115–116, za: A. Szumański, *Wkłady niepieniężne...*

⁴² C. Wiśniewski, *Funkcje kapitału zakładowego w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością*, „Przegląd Podatkowy” 1992, nr 2, s. 26–28, za: J. Kanarek, *Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 1991 r. III CZP 32*, „Palestra” 1992, nr 36/9–10(417–418), s. 81–85: „Poglądy te opierają się bowiem na założeniu, że kapitał zakładowy daje podstawę zabezpieczenia, praw wierzycieli i stanowi *sui generis* funkcję gwarancyjną”. Podobnie: K. Kopaczyńska-Pieczniak, *Glosa do uchwały SN z 26 IV 1991 r., III CZP 32/91*, „Państwo i Prawo” 1992, z. 11, s. 108–109, za: A. Szumański, *Wkłady niepieniężne...*, s. 101.

⁴³ D. Niestrzebski, A. Wołkowicz, *Wkłady niepieniężne w spółkach kapitałowych*, „Przegląd Prawa Handlowego” 1997, nr 5, za: A. Pacek, *Przedmiot aportów...*, s. 46.

⁴⁴ A. Szumański, *Wkłady niepieniężne...*, s. 96.

⁴⁵ Zob. np. wyrok WSA w Warszawie z dnia 6 września 2012 r., sygn. III SA/Wa 2314/11: „Na mocy art. 14 § 1 k.s.h. przedmiotem wkładu niepieniężnego do spółki kapitałowej może być każde prawo, które nie jest prawem niezbywalnym, świadczeniem pracy bądź usług, ale także nie kwalifikuje się jako tzw. prowizja grynderska, czyli wynagrodzenie wspólnika za świadczenia związane z zakładaniem spółki”.

⁴⁶ R. Wargin, *Spółka komandytowa – ciekawa alternatywa dla spółki z ograniczoną odpowiedzialnością*, „Polski Przemysł” 2012, nr 12, s. 8–9: „Z uwagi na nieograniczoną odpowiedzialność komplementariusza za zobowiązania spółki przepisy Kodeksu spółek handlowych nie zawierają

Natomiast jeżeli chodzi o wniesienie do spółki wkładu jako długu, powodowałoby to w ujęciu księgowym, że w spółce znalazłyby się zamiast aktywów podwójne pasywa, co jest niewątpliwie niedopuszczalne⁴⁷. Wynika to z zasady prowadzenia podwójnych zapisów księgowych, o czym przesądza ustawa o rachunkowości⁴⁸. Innymi słowy, kapitał zakładowy ujmowany jest po stronie pasywów, a wkłady wspólników mają go zrównoważyć po stronie aktywów⁴⁹.

Istnieją też niestandardowe (w kontekście regulacji, a nie częstości występowania w obrocie) rodzaje wkładów. Przy zastrzeżeniu umownym można wnieść do spółki wkład mieszany – w części pieniężny i w części w formie aportu⁵⁰. Odrzuca się natomiast możliwość wniesienia wkładu symbolicznego, pozornego (niespełniającego kryteriów zdolności aportowej) czy ukrytego (gdy na pokrycie kapitału został wprowadznie wniesiony wkład pieniężny, jednak ów wkład pieniężny został później zwrócony w ramach zapłaty za przekazany przedmiot niepieniężny)⁵¹.

Aby ułokować pojęcia w ramach niniejszego opracowania, a jednocześnie nie pominąć istotnej roli judykatury w precyzowaniu zagadnień prawnych, można zwrócić uwagę na kilka stanowisk sądów odnoszących się do kwestii zdolności aportowej.

Sąd Najwyższy w uchwale „siódmkowej” stwierdza, że przedmiotem wkładu niepieniężnego może być wszystko – co nie będąc pieniądzem – przedstawi „jakąkolwiek wartość ekonomiczną”⁵². To pojemne sformułowanie zdaje się kluczowe dla tezy tego artykułu przedstawiającej zdanie afirmujące zdolność aportową praw na dobrach atypowych związanych z nowoczesnymi osiągnięciami naukowo-technologicznymi.

Natomiast Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie, odnosząc się do „zdolności aportowej”, stwierdził, że należy przez nią rozumieć zespół cech danego dobra, które powinny być łącznie spełnione, aby można było uważać je za aport⁵³. Poza tym wyakcentował, że przedmiotem aportu mogą być tylko takie prawa, które można wycenić, tj. przypisać im określoną wartość rzeczywistą.

żadnych ograniczeń dla wkładów wnoszonych przez komplementariusza, natomiast w stosunku do komandytariuszy ograniczenia takie istnieją. Zgodnie z art. 107 § 2 k.s.h. zobowiązanie do wykonania pracy lub świadczenia usług na rzecz spółki oraz wynagrodzenie za usługi świadczone przy powstaniu spółki (tzw. prowizja grynderska) nie mogą stanowić wkładu spółki, chyba że wartość innych jego wkładów do spółki nie jest niższa od wysokości sumy komandytowej”.

⁴⁷ A. Szumański, *Wkłady niepieniężne...*, s. 105.

⁴⁸ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. 1994, nr 121, poz. 591).

⁴⁹ A. Pacek, *Przedmiot aportów...*, s. 39.

⁵⁰ A. Klimczyk, *Kapitał zakładowy w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością*, „Journal of Education, Health and Sport” 2015, nr 5(12), s. 769.

⁵¹ K. Postrach, *Problemy ukrytych aportów w spółkach publicznych*, „Studia Prawno-Ekonomiczne” 2014, nr 91, s. 297.

⁵² Uchwała SN (7) z dnia 2 marca 1993 r., sygn. III CZP 123/92, OSP 1994, nr 1, poz. 1, za: R. Pabis [w:] J. Bieniak, M. Bieniak, G. Nita-Jagielski, K. Oplustil i in., *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2017, s. 529.

⁵³ Zob. np. wyrok WSA w Warszawie z dnia 30 października 2012 r., sygn. III SA/Wa 313/12.

Z kolei Sąd Okręgowy w Warszawie zauważa, że ważna jest też wartość zwykła aportu, ponieważ spółka obejmująca aport tego rodzaju staje się dłużnikiem rzeczowym i ciąży na niej obowiązek spłaty wierzycieli hipotecznych⁵⁴.

Zdolność aportowa w prawie wspólnotowym

W kontekście prawa wspólnotowego trzeba wspomnieć o tzw. drugiej Dyrektywie⁵⁵, która w art. 7 odnosi się do kwestii zdolności aportowej wkładów na kapitał subskrypcyjny spółki akcyjnej⁵⁶. Artykuł 7 przesądza, że w skład subskrybowanego kapitału mogą wchodzić jedynie aktywa dające się wycenić. Ponadto określa, że zobowiązanie do wykonania pracy lub świadczenia usług nie może stanowić aktywa.

Zdolność aportowa w prawie duńskim

W prawie duńskim kwestię wkładów niepieniężnych do spółek kapitałowych (aportów) reguluje rozdział I, tytuł „Særligt om indskud af selskabskapital i andre værdier end kontanter” duńskiej Selskabsloven. Lov om aktie- og anpartsselskaber, tj. ustawy o spółce akcyjnej i spółce z ograniczoną odpowiedzialnością⁵⁷. Regulacje te pomieszczone zostały od § 35 do § 38 włącznie⁵⁸.

⁵⁴ Zob. zarządzenie, uzasadnienie wyroku SO w Warszawie z dnia 13 stycznia 2014 r., sygn. XX GC 962/12: „Wartość zwykła aportu to jego cena, którą spółka, w której aport ten ma stanowić pokrycie kapitału, mogłaby uzyskać w razie jego sprzedaży, przy czym wartość tą należy obliczać na dzień objęcia aportu”.

⁵⁵ Druga Dyrektywa Rady z 13 grudnia 1976 r. (77/91/EWG) w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w Państwach Członkowskich od spółek w rozumieniu art. 58 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności, dla ochrony interesów zarówno wspólników, jak i osób trzecich w zakresie tworzenia spółki akcyjnej, jak również utrzymania i zmian jej kapitału, dalej: Druga Dyrektywa. O obowiązywaniu w polskim porządku prawa wspólnotowego i jego pozycji w kontekście prawa Unii Europejskiej klarownie: B. Pawłowski, *Czym jest prawo Unii Europejskiej?*, „Informacja 874 (IP-98 M)”, http://biurose.sejm.gov.pl/teksty_pdf/i-874.pdf (11.01.2020).

⁵⁶ Za: EUR-Lex. Access to European Union law, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=CELEX:31977L0091> (12.10.2020).

⁵⁷ Selskabsloven. Lov om aktie- og anpartsselskaber, Særligt om indskud af selskabskapital i andre værdier end kontanter, § 35–38, za: „Danske Love”, <https://danskelove.dk/selskabsloven> (12.10.2020). Selskabsloven. Lov om aktie- og anpartsselskaber – duńska ustawa nr 470 af o spółce akcyjnej i spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z 12 lipca 2009 r. (w skrócie: SL od Selskabsloven). Ustawodawca duński, podobnie jak polski, dopuszcza używanie w obrocie skrótów. Zatem spółka akcyjna określana jest także jako „A/S”, natomiast sp. z o.o. skrótem „ApS”. Tak: § 2 SL.

⁵⁸ P. Schaumburg-Müller, E. Werlauff, *Selskabsloven (lov om aktie- og anpartsselskaber). Medkommentarer*, Kopenhaga 2010, s. 257–276: komentarz do § 35, 36, 37, 38.

Wyżej wymienione przepisy stanowią, że wkłady niepieniężne muszą mieć wartość ekonomiczną. Ponadto aportem nie mogą być zobowiązania do wykonywania pracy lub świadczenia usług⁵⁹.

W doktrynie duńskiej aport również definiuje się jako przedmiot przeciwny pieniądzu⁶⁰. Zatem zdolność aportową posiada wszystko to, co nie jest pieniądzem, a posiada przy tym pozostałe wymagane kryteria zdolności aportowej. Nie podlega wątpliwości, że zdolność aportową mają papiery wartościowe, przedsiębiorstwo czy nieruchomości⁶¹. Ogólnie rzecz ujmując, aport powinien być mierzalny i dający się wycenić w obrocie⁶².

Przy wniesieniu aportu do spółki sporządza się sprawozdanie, które musi zawierać opis przedmiotu aportu, informacje o zastosowanej metodzie wyceny, wskazanie nabytych udziałów/akcji oraz oświadczenie, że ich wartość ekonomiczna jest co najmniej równa kwocie, za którą udziały/akcje są obejmowane⁶³. Przy czym wycena aportowa jest ograniczona terminem. Otóż wyceny nie można dokonać na więcej niż 4 tygodnie przed podpisaniem umowy spółki/statutu⁶⁴. Termin ten jest terminem zawitym. Po jego przekroczeniu konieczna jest ponowna wycena.

Sprawozdanie z wyceny sporządza co najmniej jeden niezależny rzeczoznawca, przy czym grynderzy są zobligowani do powoływania wyłącznie biegłych rewidentów. W innym wypadku sąd miejsca siedziby spółki sam może wyznaczyć rzeczoznawcę, do którego przepisy ustawy o spółce akcyjnej i spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, jak i ustawy o biegłych rewidentach⁶⁵ stosuje się odpowiednio⁶⁶.

Rzeczoznawcy muszą być dopuszczeni do przeprowadzenia audytu w stopniu, w jakim uznają to za niezbędne. Mogą także żądać niezbędnych informacji od wspólników lub zwrócić się do nich o pomoc w zakresie koniecznym do wykonywania swoich obowiązków.

Według ustawodawstwa duńskiego wymóg sporządzenia sprawozdania przez biegłego rewidenta nie ma zastosowania do niektórych praw wnoszonych

⁵⁹ Tak: § 35 SL.

⁶⁰ K. Brøndum, *Apportindskud, vurderingsberetning og revisors ansvar*, „Cand.Merc.Aud. Institut for Regnskab og Revision. Copenhagen Business School” z 28 lutego 2011 r., s. 13: „Dette betyder, at et apportindskud er defineret som alt andet end kontanter”.

⁶¹ *Ibidem*.

⁶² *Ibidem*.

⁶³ Tak: § 36 SL.

⁶⁴ Tak: § 36 Stk. 2 SL.

⁶⁵ Revisorloven. Lov om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder – duńska ustawa o biegłych rewidentach i przedsiębiorstwach audytorskich nr 468 af z 17 czerwca 2008 r. Tekst za: „Danske Love”, <https://danskelove.dk/revisorloven> (12.10.2020).

⁶⁶ „Stk. 2. §§ 133 og 149 i denne lov og § 24 i revisorloven finder tilsvarende anvendelse på vurderingsmænd”. Tak: § 37 SL.

jako aport⁶⁷. Przede wszystkim chodzi o papiery wartościowe lub inne instrumenty rynku kapitałowego, które zawierają własne konstrukcje odpowiedzialności i gwarancje bezpieczeństwa w obrocie.

Podmiotem odpowiedzialnym za wniesienie wkładu do spółki jest zarząd⁶⁸. Zarząd odpowiada ponadto za to, żeby aport nie wyrządził szkody spółce lub jej właścicielom ani jej potencjalnym wierzycielom. Po wniesieniu aportów zarząd zobowiązany jest do ponownego sporządzenia sprawozdania, przy czym oprócz punktów koniecznych w sprawozdaniu początkowym dodać należy oświadczenie, że nie pojawiły się nowe okoliczności, które są istotne dla pierwotnej wyceny⁶⁹. Zarząd publikuje sprawozdanie w systemie informatycznym duńskiego Urzędu do spraw Przedsiębiorstw nie później niż w dniu zgłoszenia spółki do rejestracji⁷⁰.

Zdolność aportowa w prawie francuskim

W prawie francuskim dobra posiadające zdolność aportową są bardzo zróżnicowane⁷¹. Rzeczą istotną przy procesie zawiązywania spółki jest fakt, że przy wkładzie niepieniężnym nie jest konieczne całkowite pokrycie kapitału zakładowego, odmiennie niż przy wkładzie pieniężnym⁷². Konieczna jest jednak specjalistyczna wycena aportu⁷³.

We Francji uwypukla się również istotność wkładu będącego formą *know-how*, tworząc nawet specjalny rodzaj wkładu zwany „wkładem w przemysł”⁷⁴ (*apport en industrie*), którym może być m.in. wiedza techniczna (*connaissances techniques*), prace badawcze (*travaux de recherches*) czy usługi (*services*)⁷⁵.

⁶⁷ Tak: § 38. 2) SL.

⁶⁸ Tak: § 38 Stk. 2 SL.

⁶⁹ Tak: § 38 Stk. 2 SL: „en udtalelse om, at der ikke er opstået nye omstændigheder, der har betydning for den oprindelige vurdering”.

⁷⁰ Tak: § 38 Stk. 3 SL.

⁷¹ O. Cathelineau, *Augmentation de capital: comment procéder?*, „Legal Start” z 20 sierpnia 2018 r., <https://www.legalstart.fr/fiches-pratiques/capital-social/augmentation-capital/> (12.10.2020): „Les apports en nature réalisables par les associés sont très variés! Souvent, il s’agira d’apporter un fonds de commerce, un immeuble, un droit d’occupation de locaux commerciaux etc. A la différence de l’apport numéraire, il n’est pas obligatoire que le capital constitué lors de la création de la société ait été intégralement libéré. En revanche, l’intervention d’un commissaire aux apports chargé d’évaluer la valeur du bien apporté est impérative”.

⁷² *Ibidem*.

⁷³ *Ibidem*.

⁷⁴ Możliwość wniesienia „wkładu w przemysł” nie jest dostępna przy wszystkich rodzajach spółek. Za: E. Roig, *Apport en numéraire (définition)*, „Droit Finances”, <https://droit-finances.commentcamarche.com/faq/23362-apport-en-numeraire-definition> (12.10.2020).

⁷⁵ S. Braudo, *Dictionnaire du droit privé*, „Dictionnaire juridique de Serge Braudo”, <https://www.dictionnaire-juridique.com/definition/apport.php> (12.10.2020).

W przypadku „wkładu w przemysł” pojawia się jednak kilka problemów prawnych, głównie z zakresu praw korporacyjnych dla wspólników, którzy wnieśli taki wkład⁷⁶. Jednak w świetle art. 1844 § 1 C.Civ.⁷⁷, który stanowi, że „każdy wspólnik ma prawo do uczestniczenia w podejmowaniu decyzji kolegialnych”, a także stosownego orzecznictwa w tym zakresie, można powiedzieć, że wspólnicy podlegają ochronie prawnej⁷⁸. Tak czy inaczej, „wspólnikom przemysłowym” przysługuje kilka prerogatyw korporacyjnych (w zakresie prawa do głosowania czy prawa do informacji). Jest to z pewnością interesująca konstrukcja francuskiego prawa spółek handlowych.

Zdolność aportowa w prawie niemieckim

W komentarzu do uregulowań dotyczących spółki akcyjnej (AG), a konkretnie § 27 Sacheinlagen, Sachübernahmen; Rückzahlung von Einlagen, ustawy o spółkach akcyjnych (AktG.)⁷⁹, zaznaczono, że kryteria zdolności aportowej wynikają z tzw. funkcjonalnej równoważności wkładów gotówkowych i niepieniężnych – wkład niepieniężny musi być zdolny do wyceny, czyli być mierzalny, podlegający oszacowaniu w pieniądzu i musi zostać przekazany do wyłącznej dyspozycji zarządu w terminie zawitym⁸⁰. Przepisy § 27 mają na celu ochronę zarówno wierzycieli, jak i akcjonariuszy⁸¹.

Nie podlega wątpliwości, że zdolność aportową posiadają prawa własności ruchomości i nieruchomości, ograniczone prawa rzeczowe, np. służebność, oraz akcje, udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, prawa na dobrach niematerialnych: wzory przemysłowe, patenty, znaki towarowe oraz prawa wynikające ze współwłasności ułamkowej (np. udział w spadku, w składzie towarów czy taborze pojazdów), a także przedsiębiorstwo⁸².

Podobne kryteria obowiązują przy ocenie zdolności aportowej wkładów do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (GmbH) na mocy ustawy o spółkach

⁷⁶ S. Michel, *Les apports en industries aus SAS: un régime juridique a sécurise impérativement dans les statuts*, par Stéphane Michel, avocat, „Village de la Justice” z 13 lipca 2010 r., <https://www.village-justice.com/articles/apports-industries-regime,8228.html> (12.10.2020).

⁷⁷ Le Code civil des Français – francuski Kodeks cywilny z 21 marca 1804 r. (w skrócie: C.Civ. od Code civil).

⁷⁸ Tym bardziej że nie jest jasne, w jaki sposób tacy wspólnicy mogliby być pozbawieni prawa głosu.

⁷⁹ Aktengesetz (AktG) – niemiecka ustawa o spółkach akcyjnych z 6 września 1965 r. Tekst za: „Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz”, *Gesetze/Verordnungen*, <https://www.gesetze-im-internet.de/aktg/BJNR010890965.html> (12.10.2020).

⁸⁰ W. Hölters, B. Deilmann, F. Drinhausen, *Aktengesetz: AktG. Kommentar*, München 2014, s. 145.

⁸¹ *Ibidem*, s. 144.

⁸² *Ibidem*, s. 145.

z ograniczoną odpowiedzialnością (GmbHG)⁸³. Mówi się o koniecznej możliwości niewątpliwego wyodrębnienia/zidentyfikowania prawa⁸⁴. Przy czym należy zwrócić uwagę na ewentualne obciążenia na wnoszonych prawach⁸⁵.

W komentarzach do GmbH uwidacznia się również warunek, że aport powinien mieć wartość ekonomiczną, dzięki czemu zabezpieczone zostanie pokrycie kapitału zakładowego⁸⁶. Wyraźnie kryteria aportowe nie zostały jednak precyzyjnie określone w ustawie. Faktem jest, że wiele innych praw majątkowych może zostać wniesionych jako aport, jeżeli są samodzielne i zbywalne⁸⁷.

Dopuszczalne jest też wniesienie rzeczy przyszłych. Przesłanką jest jednak zmaterializowanie się rzeczy do czasu rejestracji spółki⁸⁸.

W prawie niemieckim istotną rolę w procesie badania właściwości wniesienia aportów (w tym zdolności aportowej przedmiotów) odgrywa sędzia rejestrowy (*Registerrichter*), który może odmówić wpisu (*Ablehnung der Eintragung*)⁸⁹. Jest to uregulowanie wspólne zarówno dla AG, jak i GmbH.

Podsumowanie

Syntetyzując poruszone w opracowaniu zagadnienia prawne, należy stwierdzić, że zdolność aportowa wzbudza kontrowersje z uwagi na jej wciąż nie w pełni ugruntowaną pozycję w prawie. Wobec faktu, iż ustawodawca pozostawił w kwestii zdolności aportowej dużo miejsca dla orzecznictwa i doktryny⁹⁰, zasadna wydaje się rewizja konserwującej *status quo* wykładni na rzecz wykładni rozszerzającej, przychylniej nowym dobrom prawnym i najnowszej praktyce obrotu.

Zdaniem W. Wyrzykowskiego pozostawienie miejsca na interpretację było świadome i świadomie ograniczające się do przykładowych wyliczeń⁹¹. Moim zdaniem kluczowe wobec przesłanek zdolności aportowej powinno pozostać jedy-

⁸³ Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG) – niemiecka ustawa o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością z 20 kwietnia 1892 r. Tekst za: „Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz”, *Gesetze/Verordnungen*, <https://www.gesetze-im-internet.de/gmbhg/BJNR004770892.html> (12.10.2020).

⁸⁴ T. Wülfing, § 5 *Stammkapital; Geschäftsanteil. Festsetzung im Gesellschaftsvertrag* [w:] S. von Göler, *Der online Gesetzeskommentar zum GmbHG*, <https://gmbhg.kommentar.de/Abschnitt-1/Stammkapital-Geschaeftsanteil/Definitionen#fnref:114> (12.10.2020).

⁸⁵ *Ibidem*.

⁸⁶ *Ibidem*.

⁸⁷ *Ibidem*.

⁸⁸ *Ibidem*.

⁸⁹ U. Hüffer, J. Koch, *Gesellschaftsrecht*, München 2011, s. 348.

⁹⁰ Ustawodawca nie zdefiniował ani jednego z tychże pojęć normatywnych: wkład pieniężny, niepieniężny, przedmiot wkładu, wkład umówiony, wkład rzeczywiście wniesiony.

⁹¹ W. Wyrzykowski, *Pojęcie wkładu w Kodeksie spółek handlowych* [w:] *Wkłady niepieniężne w spółkach handlowych*, red. W. Popiołek, Warszawa 2014, s. 39.

nie dokładne określenie przedmiotu⁹² minimalizujące ryzyko związane z zastrzeżeniami specyfikacyjnymi. Nadmierna mnogość przesłanek zdolności aportowej prowadzi bowiem do wyrugowania ze zdolności do bycia wkładem niepieniężnym takich dóbr prawnych, jak m.in. klientela (rozumiana także jako zasięg na portalach społecznościowych), częściowo kryptowaluty czy tokeny z gier komputerowych. Trudno jednak zgodzić się, że tego typu dobra powinny pozostawać „niewidzialne” w zakresie aportowym.

Z punktu widzenia charakteru obrotu w nieodległej przyszłości nieuzasadnione może stać się rozumienie art. 14 § 1 k.s.h. przede wszystkim jako zapory dla wnoszenia tzw. miękkich aportów⁹³. W procesie przededefiniowania rozumienia przesłanek zdolności aportowej znaczną rolę mogą odegrać nieco odmienne modele jej ujmowania wyklarowane w innych ustawodawstwach, takich jak m.in. ustawodawstwo duńskie, francuskie czy niemieckie, gdzie poszczególne przepisy mogą być interesujące jako ewentualne postulaty *de lege ferenda* wobec uregulowań polskich. Konstatując, można przykładowo wymienić metodę wyceny aportowej w prawie duńskim, „aport przemysłowy” w prawie francuskim czy silną rolę sędziego rejestrowego w prawie niemieckim.

Bibliografia

- Bieniak J., Bieniak M., Nita-Jagielski G., Oplustil K., *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2017.
- Braudo S., *Dictionnaire du droit privé*, „Dictionnaire juridique de Serge Braudo”, <https://www.dictionnaire-juridique.com/definition/apport.php>.
- Brøndum K., *Apportindskud, vurderingsberetning og revisors ansvar*, „Cand.Merc.Aud. Institut for Regnskab og Revision. Copenhagen Business School” z 28 lutego 2011 r.
- Cathelineau O., *Augmentation de capital: comment procéder?*, „Legal Start” z 20 sierpnia 2018 r., <https://www.legalstart.fr/fiches-pratiques/capital-social/augmentation-capital/>.
- Chluska J., Czuba-Kulisińska B., *Bilansowe i podatkowe aspekty wniesienia aportu do spółki kapitałowej*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” 2017, nr 484.
- Heidel T. [w:] *Aktienrecht und Kapitalmarktrecht*, red. T. Heidel, Baden-Baden 2014.
- Hölters W., Deilmann B., Drinhausen F., *Aktiengesetz: AktG. Kommentar*, München 2014.
- Hüffer U., Koch J., *Gesellschaftsrecht*, München 2011.
- Jarosz I., *Obowiązek wniesienia wkładu w spółkach osobowych. Uwagi krytyczne*, „Studenckie Prace Prawnicze, Administratywistyczne i Ekonomiczne” 2018, nr 25.
- Kanarek J., *Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 1991 r. III CZP 32*, „Palestra” 1992, nr 36/9–10(417–418).
- Kidyba A., *Handlowe spółki osobowe*, Warszawa 2013.

⁹² R. Potrzeszcz [w:] *Kodeks spółek handlowych. Komentarz. Tytuł III. Spółki kapitałowe. Dział I. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, t. II, red. T. Siemiątkowski, R. Potrzeszcz, Warszawa 2011, s. 48.

⁹³ W takim tonie M. Rodzyńkiewicz, rozważając, czy art. 14 k.s.h. położy kres wnoszeniu „miękkich aportów”. Za: M. Rodzyńkiewicz, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2014, s. 47.

- Kidyba A., *Kodeks spółek handlowych*, t. I: Komentarz do art. 1–300, Warszawa 2019.
- Kidyba A., *Prawo handlowe*, Warszawa 2016.
- Klimczyk A., *Kapitał zakładowy w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością*, „Journal of Education, Health and Sport” 2015, nr 5(12).
- Kopaczyńska-Pieczniak K., *Zdolność aportowa wkładów niepieniężnych w spółkach kapitałowych* [w:] *Wkłady niepieniężne do spółek handlowych*, red. U. Promińska, Warszawa 2017.
- Krzywda D., *Wkłady niepieniężne w ujęciu bilansowym i podatkowym*, Warszawa 2011.
- Longchamps de Bérier F., *Z uwag do metodologii nauki prawa prywatnego: powoływanie łacińskich reguł i maksym na przykładzie nemo plus iuris*, „Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa” 2014, nr 7(1).
- Michel S., *Les apports en industries aus SAS: un régime juridique a sécurisé impérativement dans les statuts*, par Stéphane Michel, avocat, „Village de la Justice” z 13 lipca 2010 r., <https://www.village-justice.com/articles/apports-industries-regime,8228.html>.
- Minas M., *Aport w spółce kapitałowej*, Gdańsk 2005.
- Modrzejewski J., Wiśniewski C., *Wkłady na pokrycie kapitału zakładowego* [w:] *Prawo handlowe*, red. J. Okolski, M. Modrzejewska, Warszawa 2012.
- Pawłowski B., *Czym jest prawo Unii Europejskiej?*, „Informacja 874 (IP-98 M)”, http://biurosej.gov.pl/teksty_pdf/i-874.pdf.
- Potrzesz R. [w:] *Kodeks spółek handlowych. Komentarz. Tytuł III. Spółki kapitałowe. Dział I. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, t. II, red. T. Siemiątkowski, R. Potrzeszcz, Warszawa 2011.
- Rodzinkiewicz M., *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2014.
- Roig E., *Apport en numéraire (définition)*, „Droit Finances”, <https://droit-finances.commentcamarche.com/faq/23362-apport-en-numeraire-definition>.
- Schaumburg-Müller P., Werlauff E., *Selskabsloven (lov om aktie- og anpartsselskaber). Medkommentarer*, Kopenhaga 2010.
- Sołtysiński S. [w:] *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, t. I, red. S. Sołtysiński, Warszawa 2012.
- Sołtysiński S. [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. XVIIIB: *Prawo spółek kapitałowych*, red. S. Sołtysiński, Warszawa 2010.
- Strzępka J.A. [w:] *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. J.A. Strzępka, Warszawa 2013.
- Szajkowski A., *Umowa spółki handlowej*, „Studia Prawnicze” 2001, nr 3–4.
- Szumański A., *Wkłady niepieniężne do spółek kapitałowych*, Warszawa 1997.
- Szwaja J., *Nowy kodeks spółek handlowych (cz. I)*, „Prawo Spółek” 2001, nr 1.
- Walaszek-Pyziół A., Pyziół W., *Kilka refleksji na temat problematyki wkładów do spółki jawnej*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Przegląd Prawa i Administracji” 2018, t. CXIV, nr 3833.
- Walińska E., *Ustawa o rachunkowości. Komentarz*, Warszawa 2018.
- Wargin R., *Spółka komandytowa – ciekawa alternatywa dla spółki z ograniczoną odpowiedzialnością*, „Polski Przemysł” 2012, nr 12.
- Wiśniewski A.W., *Niektóre problemy nowej regulacji prawnej handlowych spółek osobowych*, „Palestra” 2001, nr 11–12.
- Wiśniewski A.W., *Prawo o spółkach, podręcznik praktyczny. Spółka akcyjna*, t. III, Warszawa 1993.
- Wiśniewski C., *Funkcje kapitału zakładowego w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością*, „Przegląd Podatkowy” 1992, nr 2.
- Włodyka S. [w:] *System Prawa Handlowego*, t. II: *Prawo spółek handlowych*, red. S. Włodyka, Warszawa 2012.
- Wollgarten W., *Opodatkowanie spółek osobowych. Problemy podatkowe i bilansowe na przykładzie spółki komandytowej*, Warszawa 2013.
- Wyrzykowski W., *Pojęcie wkładu w Kodeksie spółek handlowych* [w:] *Wkłady niepieniężne w spółkach handlowych*, red. W. Popiołek, Warszawa 2014.
- Żuławska C., *Aporty w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością. Przedmiot i wycena*, „Przegląd Sądowy” 1993, nr 7–8.

Streszczenie

W artykule poruszam problematykę zdolności aportowej w ujęciu komparatystycznym. Zwracam uwagę na uregulowania obecne w ustawodawstwie polskim, które traktuję jako wyjściowe dla rozważań, a także na duńskie, francuskie i niemieckie prawo spółek. W dobie szybkiego i nowoczesnego obrotu gospodarczego aktualny model ukształtowania zdolności aportowej w spółkach kapitałowych może się wydawać wart przemyślenia lub chociażby porównania z regulacjami stosowanymi w innych państwach.

Słowa kluczowe: aport, wkład niepieniężny, zdolność aportowa, spółki kapitałowe, komparatystyka

CONTRIBUTION IN KIND IN THE COMPARTIVE SENSE. POLISH, DANISH, FRENCH AND GERMAN CORPORATE LAW AND THE LEGAL POSITION OF THE CONTRIBUTION IN KIND

Summary

In the article I raise the issue of contribution in-kind in the comparative sense. I pay attention to the regulations in Polish legislation. I consider them initial for deliberation. I also focus on Danish, French and German corporate law. In the age of fast and modern turnover the current model of shape of contribution in-kind in limited companies may seem worth considering or, at least, being compared to regulations applied in other countries.

Keywords: in-kind contribution, non-monetary contribution, comparative law, corporate law